

Isten veled, Magdikám!

Anyaországi magyarok kitoloncolása a jugoszláv-magyar határon

Isten veled, Magdikám! Kiáltja bele a sötét éjszakába közel hatvanhat év távlatából is az egykori cöfös kislány, a ma már nagymama korú emlékező, sebeit szaggató szomorú asszony.

Zenta, 1944. októberi vagy novemberi borús őszi nap. A csonka család ott szorong a nagyszülők országúti, a katolikus temetőre néző házuk utcai szobájában. A hosszú fehér bajuszú jószágos nagyapa,¹ a szelíd nagyanya és legidősebb gyermekük családjával, férjével és nyolcéves kislányával, az egyetlen unokával. Hiányzik a legkisebb lányuk, akinek tavaly kötötte be a fejét egy itt szolgáló magyar katona. S csak az Isten a megmondhatója, mi lett velük, élnek-e még valahol. A közép-ső, a fiú pedig feleségével a város másik felében szorongva töpreng eljövendő bizonytalan sorsuk felett. Mitévők legyenek? Menjenek? Maradjanak? Ki tudja?

A kislány úgy issza magába a hallottakat, mint a szivacs, a kisszéken ülve feszülten figyeli a beszélgető ideges felnőtteket. Azok pedig felszabadultan társalognak egymással, hiszen a gyerek úgy sem érti még pontosan, miről van szó. Pedig tévednek, nagyon is érti, miről beszélnek. Azért vannak itt, mert ma hajtják át az újonnan visszaállított jugoszláv-magyar határon a nem idevalósiakat, a még itt maradt anyaországi magyarokat. Eddig a temető melletti kaszárnyában tartották őket fogva. Hirtelen kis szívébe markol a félelem, akkor Magdit is, most már őt is elveszíti. Nem volt elég, hogy a kis zsidólány, Hajnalka, szintén osztálytársa egyik-

napról a másikkra eltűnt az életéből. Hiába kérdezősködött felőle, a felnőttek mind kitérő választ adtak, még a tanító bácsi is, csak anyuka mondta, hogy nagyon messzire elköltöztek. Azóta is az iskolatáskájában őrzi Hajnalka neki festett rajzát, a sárga virágot, amelynek azaz érdekessége, hogy mivel nem volt sárga színese tojássárgájával festette ki. A tojássárgája érdekes repedezett réteget képezett, a többi iskolás gyerek is, hogy megcsodálta. Mert úgy bizony ő alig nyolcévesen már harmadikos elemista. Igaz, a háború miatt nem készült sem elsőben, sem másodikban osztályképük, így nem maradt az osztályáról más emlékképe csak az, amit a szívében őriz. Magda családjá Magyarországról jött át, ott laktak közel hozzájuk az Alvégen, a pékkel szembeni sarokházban. Lakók voltak és igen szegények. Több kistestvére volt és ő hogy szeretett hozzájuk járni, mert neki nem volt testvére egy sem, de még unokatestvére sem. Milyen jó is volt velük játszani, bújócskázni és a kicsiket Magdival babusgatni! És most ennek is vége, vége! Ma hajtják őket át a határon!

Hirtelen egy furcsa szó üti meg a fülét – TRIANON. Mi lehet ez? Megkérdezi nagyapját.

– Trianon egy franciaországi kastély, ahol a te kis sorsod is megpecsételődött. Most már úgy látszik, reménytelenül.

Ekkor valami moraj szűrődött be a csukott ablakon. A felnőttek mind az ablakhoz rohantak, hogy onnan titokban búcsút intsenek a szerencsétlen kitoloncoltagnak.

A kislány is felugrott, és uzsgyi, kiszaladt az udvarra, onnan meg a mindig nyitva tartott kapun ki az utcára, hogy utoljára láthassa kis barátnőjét, Magdát. Az utca teljesen kihalt volt, nem volt ott kint egy szál lélek sem. De hogy is mert volna valaki még mutatkozni is, attól való félelmében, hogy őt is belökhetik a sorba. Csak a kislány áll egymagában, teljesen egyes egyedül. És csak nézett, egyre csak nézett balra a kaszárnya felé,

¹ Nagyapa az első világháborúban a császári és királyi szabadkai 86. gyalogezred 64. gyalogdandár alárendeltjeként harcolt a keleti orosz fronton. Ezüst vitézségi érmet is kapott, amit Trianon miatt csak nemrégben 1944. június 10-én kaphatott kézhez. S háborús rokkantként nyugdíját sem élvezhette csak nagyon rövid ideig. Hadtörténeli Levéltár, Budapest, Szem. ny. cs. 1943-as lktatókönyv (99 sz.) 11.253/43 szám alatt. Mindezt az itt ücsörgő kicsi lány fogja majd sok-sok év után kikutatni!

csupa szemmé válva, hogy meglássa Magdit. Hiszen meg kell látnia még utoljára. A tömeg rendezetlen sorokban, kik egymásba kapaszkodva, ki meg csak magányosan fáradtan támolygott, s egyre csak közeledett és érthetetlenül morajlott. A kislány felüli oldalon is bácsik, terelték a tömeget.

A kislány meg csak állt az árokszélen, lecsúszott harisnyájában, egy szálmagában és csak nézett, nézett. Már ott imbolygott előtte a tömeg, de ő nem látta azt, akit keresett. Nincs Magdi sehol, sehol. Már a tömeg egyetlen kivehetetlen sötét masszává folyt össze a szeme előtt és sehol egy ismerős arc, - senki. A tömeg, mint egy meggyötört szerencsétlen embercsorda hömpölygött tovább, tovább rendületlenül.

A kislány lábai a rettenetes csalódástól szinte gyökeret eresztettek és hangtalanul mozgó szájjal csak bámult a tömeg után, s az utánuk felszálló, majd a még pár pillanatig a levegőben lebegő ezernyi széttépett iratdarabkákra, melyek mint a kérészéletű tiszavirágok szárnyaszegetten, immár holtan aláhullva behintették az úttestet. S ott is

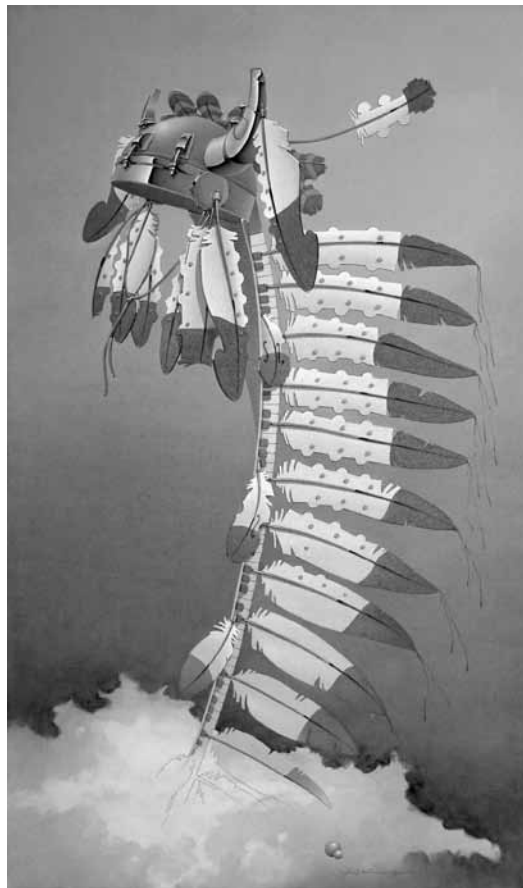
maradtak még pár napig, míg az őszi szél tisztára nem söpörte az útburkolatot.

A kicsi lány képtelen volt megmozdulni, csak állt és kétségbeesetten bámult a sarkon eltűnt tömeg után. Ekkor hallotta meg, hogy kétségbeesetten kiáltozva keresik. A család nem is sejtette, hogy kimerészkedett az utcára. Az édesanyja rohant sikoltozva feléje és kapta karjaiba a minden ízében remegő gyermekét.

– Miért jöttél ki, kislányom? –

Nehezen erőlködve nyitotta ki a száját azt rebegetve: Magda. Ekkor már mindenki ott volt. Babusgatták, vigasztalták a vigasztalhatatlan mély gyermeki bánatában, amely még mélyrehatóbb és fájóbb a felnőtt bánatnál is, hiszen gyermeki ésszel még csak fel sem fogható és meg nem bocsátható a szeretteink elvesztése. Nagypja is megcirógatta a fejcskáját, a nagy ijedelem elmúltával, hogy a kicsi lány itt van, megvan! Csak rezignáltan csendesen megjegyezte:

– Látod, kis unokám, ez a Trianon, ez a te Trianonod!

Újra fognak élni